Müdrik Kağan Abidəsi Tam mətni

730-cu ildə tikilən Müdrik Tonyukuk Bengü Daşları, 2.25 və 1.70m. yüksəkliyində iki daş olub, yazıların cəmi 62 sətrdir. Qədim Türkcə yazıla sağdan oxunur, belə ---- şəklində olan xəttlər Bengüdaşlardakı oxunmayan yerlərdir.Türkiyə Türkcəsi hissəsinə, asan başa düşülməsi üçün belə (şərhlər) və [əlavələr] edilmişdir.**Türkiyə türkəsini aşağıda tam variantda oxuya bilərsiniz.**

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
1B1	[illegible]	[illegible]	BİLGE: TONYUKUK: BeN: ÖZüM: TaBGaÇ: İLiDE: KILINDIM: TÜRK: BODuN: TaBGaÇKA: KÖRüR: eRTİ:
1B2	[illegible]	[illegible]	TÜRK: BODuN: KaNIN: BULMaYIN: TaBGaÇDA: aDRıLDI: KaNLaNDI: KaNIN: KODuP: TaBGaÇKA: YaNA: İÇiKDİ: TeDRİ: aNÇA: TiMiŞ: eRiNÇ: KaN: BiRTiM:
1B3	[illegible]	[illegible]	KaNıDıN: KODuP: İÇiKDiD: İÇiKDÜK: ÜÇüN: TeDRİ: ÖLüTMüŞ: eRiNÇ: TÜRK: BODuN: ÖLTİ: aLKıNDI: YOK: BOLDI: TÜRK: SİR: BODuN: YiRİNTE:
1B4	[illegible]	[illegible]	BOD: KaLMaDI: IDA: TaŞDA: KaLMIŞI: KUBRaNıP: YiTİ: YÜZ: BOLDI: iKİ: ÜLüGİ: aTLıG: eRTİ: BİR: ÜLüGİ: YaDaG: eRTİ: YiTİ: YÜZ: KİŞiG:
1B5	[illegible]	[illegible]	UDuZuGMA: ULuGI: ŞaD eRTİ: YaGıL: TİDİ: YaGMIŞI Ben eRTiM: BİLGE: TONYUKUK: KaGaN MU KISaYiN: TİDiM: SaKıNDıM: TORuK BUKuLI: SeMiZ BUKuLI: IRKDA:
1B6	[illegible]	[illegible]	BÖLSeR: SeMiZ BUKA: TORUK: BUKA: TiYiN: BİLMeZ eRMiŞ: TiYiN: aNÇA: SaKıNDıM: aNDA: KİSRE: TeDRİ: BİLiG: BiRTÜK: ÜÇüN: ÖZüM: ÖK: KaGaN: KISDıM: BİLGE: TONYUKUK: BOYLA: BaGA: TaRKaN:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
1B7	[illegible]	[illegible]	BİRLE: İLTeRiŞ: KaGaN: BOLaYıN: BiRiYE: TaBGaÇıG: ÖDRE: KITaYNıG: YIRıYA: OGuZuG: ÖKüŞ: ÖK: ÖLüRTİ: BiLGeSİ: ÇaBışI: BeN: ÖK: eRTiM: ÇOGaY: KUZIN: KaRA: KUMuG: OLuRUR: eRTiMiZ:
1G1	[illegible]	[illegible]	KiYiK: YiYÜ: TaBıŞGaN: YiYÜ: OLuRUR: eRTiMiZ: BODuN: BOGuZI: ToK: eRTİ: YaGıMıZ: TeGRE: OÇUK: TeG: eRTİ: BİZ: iSiG: eRTiMiZ: aNÇA: OLuRuR: eRiKLİ: OGuZDıNDıN: KÖRüG: KeLTİ:
1G2	[illegible]	[illegible]	KÖRüG: Sabı: aNTaG: TOKuZ: OGuZ: BODuN: ÜZE: KaGaN: OLuRTI: TİR: TaBGaÇGaRU: KONI: SeDÜNüG: IDMıŞ: KITaYNGaRU: TODRA: eSiMiG: IDMıŞ: SaB: aNÇA: aZKıYNA: TÜRK: BODuN:
1G3	[illegible]	[illegible]	YORIYoR: eRMiŞ: KaGaNI: aLP: eRMiŞ: aYGUÇISI: BİLGE: eRMiŞ: OL: iKİ: KİŞİ: BaR: eRSeR: SİNİ: TaBGaÇıG: ÖLÜRTeÇİ: TİR: MeN: ÖDRE: KITaYNıG: ÖLüRTeÇİ: TİR: MeN: BİNİ: OGuZuG:
1G4	[illegible]	[illegible]	ÖLüRTeÇİK: TİR: MeN: TaBGaÇ: BiRiDiN: YaN: TeG: KITaYN: ÖDDiN: YaN: TeG: BeN: YIRıDıNTıYaN: TeGeYİN: TÜRK: SİR: BODuN: YiRİNTE: İDİ: YORuMaZUN: USaR: İDİ: YOK: KISaLıM:
1G5	[illegible]	[illegible]	TİR: MeN: OL: SaBıG: eŞiDiP: TÜN: UDıSIKıM: KeLMeDİ: KÜNTüZ: OLuRSıKıM: KeLMeDİ: aNDA: ÖTRÜ: KaGaNıMA: ÖTüNTüM: aNÇA: ÖTüNTüM: TaBGaÇ: OGuZ: KITaYN: BU: üÇKÜ: KaBıSaR:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
1G6	[illegible]	[illegible]	KaLTaÇI: BiZ: ÖZ: İÇİ: TaŞıN: TUTMıŞ: TeG: BİZ: YUYKA: eRKLiG: TUPuLGaLI: UÇuZ: eRMiŞ: YiNÇGE: eRKLiG: ÖZGüLİ: UÇuZ: YUYKA: KaLıN: BOLSaR: TUPuLGULUK: aLP: eRMiŞ: YiNÇGE:
1G7	[illegible]	[illegible]	YOGUN: BOLSAR: ÜZGÜLÜK: ALP: ERMİŞ: ÖDRE: KITAYNDA: BİRİYE: TABGAÇDA: KURıYA: KURıDıNTA: YIRıYA: OGuZDA: iKİ: ÜÇ: BİD: SÜMüZ: KeLTeÇiMiZ: BaR: MU: NE: aNÇA: ÖTüNTüM:
1G8	[illegible]	[illegible]	KaGaNıM: BeN: ÖZüM: BİLGE: TONYUKUK: ÖTüNTÜK: ÖTüNÇüMüN: iŞiDÜ: BiRTİ: KÖDLüDÇE: UDuZ: TiDİ: KÖK: ÖDüG: YOGuRU: ÖTüKeN: YIŞGARU: UDuZTıM: İNiG: KÖKLüKüN: TOGuLDA: OGuZ: KeLTİ:
1G9	[illegible]	[illegible]	SÜSİ: ÜÇ: BİD: eRMiŞ: BİZ: iKİ: BİD: eRTiMiZ: SÜDüŞDüMüZ: TeDRİ: YaRLıKaDI: YaYıNDıMıZ: ÖGüZKE: TÜŞDİ: YaYıNDUK: YOLTA: YiME: ÖLTİ: KÖK: aNDA: ÖTRÜ: OGuZ: KOPıN: KeLTİ:
1G10	[illegible]	[illegible]	KeLÜRTüM ÖK: TÜRK: BODuNuG: ÖTüKeN: YiRKE: BeN: ÖZüM: BİLGE: TONYUKUK: ÖTüKeN: YiRiG: KONMıŞ: TiYiN: eŞiDiP: BiRiYeKİ: BODuN: KURıYaKI: YIRıYaKI: ÖDReKİ: BODuN: KeLTİ:
1D1	[illegible]	[illegible]	iKİ: BİD: eRTiMiZ: BİZ: iKİ: SÜ: BOLDI: TÜRK: BODuN: OLuRGaLI: TÜRK: KaGaN: OLuRGall: ŞaNTUD: BaLIKA: TaLUY: ÖGüZKE: TeGMiŞ: YOK: eRMiŞ: KaGaNıMA: ÖTüNüP: SÜ: iLeTDiM:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
1D2	[illegible]	[illegible]	ŞaNTUD: BaLıKA: TaLUY: ÖGüZKE: TeGüRTiM: ÜÇ: OTuZ: BaLıK: SIDI: USıN: BUNTaTU: YURTDA: YaTU: KaLUR: eRTİ: TaBGaÇ: KaGaN: YaGıMıZ: eRTİ: ON: OK: KaGaNI: YaGıMıZ: eRTİ:
1D3	[illegible]	[illegible]	aRTUK: KIRKıZ: KÜÇLüG: KaGaN: YaGıZıM: BOLDI: OL: ÜÇ: KaGaN: ÖGLeŞiP: ALTUN: YIŞ: ÜZE: KaBıŞaLıM: TiMiŞ: aNÇA: ÖGLeŞMiŞ: ÖDRE: TÜRK: KaGaNGaRU: SÜLeLiM: TiMiŞ: aDaRU: SÜLeMeSeR: KaÇa: NeD: eRSeR: OL: BiZNİ:
1D4	[illegible]	[illegible]	KaGaNI: aLP: eRMiŞ: aYGUÇISI: BİLGE: eRMiŞ: KaÇaNeD: eRSeR: ÖLüRTeÇİ: KÖK: ÜÇüGÜN: KaBIŞıP: SÜLeLiM: eDİ: YOK: KISaLıM: TiMiŞ: TÜRGiŞ: KaGaN: aNÇA: TiMiŞ: BeNiD: BODuNuM: aNDA: eRÜR: TiMiŞ:
1D5	[illegible]	[illegible]	TÜRK: BODuN: YiME: BuLGaNÇ: OL: TiMiŞ: OGuZI: YiME: TaRKıNÇ: OL: TiMiŞ: OL: SaBIN: eŞiDiP: TÜN: YiME: UDSIKıM: KeLMeZ: eRTİ: OLuRSıKıM: KeLMeZ: eRTİ: aNDA: SaKıNDıMA:
1D6	[illegible]	[illegible]	iLK: KIRKıZKA: SÜLeLiM: YiG: eRMiŞ: TiDiM: KÖGMeN: YOLI: BİR: eRMiŞ: TUMıŞ: TiYiN: eŞiDiP: BU: YOLuN: YORISaR: YaRaMaÇI: TiDiM: ----: YIRÇİ: TiLeDiM: ÇÖLüG: İZ: eRİ: BULTuM:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
1D7	[illegible]	[illegible]	ÖZüM: aZ: YiRiM: aNI: BELiM: ----: eRMiŞ: BİR: aT: ORUKI: eRMiŞ: aNIN: BaRMIŞ: ADAR: aYTIP: BİR: aTLIG: BaRMIŞ: TiYiN: OL: YOLuN: YORISaR: UNÇ: TiDiM: SaKINDIM: KaGaNIMA:
1K1	[illegible]	[illegible]	ÖTüNTüM: SÜ: YORITDIM: aT: aLT: TiDiM: aKTeRMiL: KeÇE: OGuRKaLaTDIM: aT: ÜZE: BiNTiRE: KaRIG: SÖKDüM: YUKaRU: aT: YeTE: YaDaGIN: ----: IGaÇ: TUTuNU: aGTURTuM: ÖDREKİ: eR:
1K2	[illegible]	[illegible]	YOGuRuÇA----: .ıŞBaRaRTI: aŞDIMIZ: YOBuLU: İNTiMİZ: ON: TÜNKE: YaNTaKI: TUG: BİRÜ: BaRDIMIZ: YiRÇİ: YiR: YaDILIP: BOGuZLaNDI: BUDaDIP: KaGaN: YeLÜ: KÖR: TiMİŞ:
1K3	[illegible]	[illegible]	aNI: SUBIG: BaRaLIM: OL: SUB: KODI: BaRTIMIZ: aŞaNGaLI: TÜŞÜRTüMüZ: aTIG: IKA: BaYUR: eRTiMİZ: KÜN: YiME: TÜN: YiME: YeLÜ: BaRDIMIZ: KIRKIZIG: UKA: BaSDIMIZ:
1K4	[illegible]	[illegible]	SÜDüGÜN: aÇDIMIZ: KaNI: SÜSİ: TeRiLMiŞ: SÜDüŞDüMüZ: SaNÇDIMIZ: KaNIN: ÖLüRTüMüZ: KaGaNKA: KIRKIZ: BODuNI: iÇiKDİ: YÜKüNTİ: YaNTIMIZ: KÖGMeN: YIŞIG: BeRÜ: KeLTiMİZ:
1K5	[illegible]	[illegible]	KIRKIZDA: YaNDIMIZ: TÜRGiŞ: KaGaNDA: KÖRüG: KeLTİ: SaBI: aNTeG: ÖDDİN: KaGaNGaRU: SÜ: YORILIM: TiMiŞ: YORIMaSaR: BİZNİ: KaGaNI: aLP: eRMiŞ: aYGUÇISI: BİLGE: eRMiŞ: KaÇaN: NeD: eRSeR:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
1K6	[illegible]	[illegible]	BİZNİ: ÖLüRTeÇİ: KÖK: TiMiŞ: TÜRGİŞ: KaGaNI: TAŞIKMIŞ: TİDİ: ON: OK: BONuDI: KaLISIZ: TaŞIKMIŞ: TİR: TaBGaÇ: SÜSİ: BaR: eRMiŞ: OL: SaBıG: eŞiDiP: KaGaNıM: BeN: eB: GeRÜ: TÜŞeYiN: TİDİ:
1K7	[illegible]	[illegible]	KATuN: YOK: BoLMıŞ: eRTİ: aNI: YUGLaTaYIN: TiDİ: SÜ: BaRıD: TiDİ: aLTUN: YIŞDA: OLuRuD: TiDİ: SÜ: BaŞI: İNeL: KaGaN: TaRDUŞ: ŞaD: BaRZUN: TiDİ: BİLGE: TONYUKUKA: BaDA: aYDI:
1K8	[illegible]	[illegible]	BU: SÜG: iLeT: TİDİ: KIYıNıG: KÖDLüDÇE: aY: BeN: SaDA: NE: aYaYIN: TİDİ: KeLİR: eRSeR: KÜR: ÖKüLÜR: KeLMeZ: eRSeR: TİLiG: SaBıG: aLI: OLUR: TİDİ: aLTUN: YIŞDA: OLuRTuMuZ:
1K9	[illegible]	[illegible]	ÜÇ: KÖRüG: YİYİ: KeLTİ: SaBI: BİR: KaGaN: SÜ: TaŞIKDI: ON: OK: SÜSİ: KaLISIZ: TaŞIKDI: TİR: YaRıŞ: YaZIDA: TİRiLeLiM: TiMiŞ: OL: SaBıG: eŞiDiP: KaGaNGaRU: OL: SaBıG: ITıM: KaNDaYıN: SaBıG: YaNA:
1K10	[illegible]	[illegible]	KeLTİ: OLuRuD: TİYiN: TiMiŞ: YeLME: KaRGU: eDGÜTİ: URGıL: BaSıTMA: TiMiŞ: BÖG: KaGaN: BaDaRU: aNÇA: YIDMıŞ: aPA: TaRKaNGaRU: İÇRE: SaB: IDMıŞ: BİLGE: TONYUKUK: aYNıG: OL: ÖZ: OL: aDıLıR:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
1K11	[illegible]	[illegible]	SÜ: YORILıM: TiDiÇİ: ONAMaD: OL: SaBıG: eŞiDiP: SÜ: YORıTDıM: aLTUN: YIŞıG: YOLSuZuN: aŞDıM: iRTiŞ: ÖGüZüG: KeÇiGSiZiN: KeÇDiMiZ: TÜN: KaTDıMıZ: BOLÇUKA: TAD: ÖNTÜRÜ: TEGDİMİZ:
2B1	[illegible]	[illegible]	TıLıG: KeLÜRTİ: SaBI: aNTaG: YaRıŞ: YaZıDA: ON: TÜMeN: SÜ: TiRiLTİ: TİR: OL: SABIG: EŞİDİP: BEGLER: KOPUN:
2B2	[illegible]	[illegible]	YaNaLıM: aRIG: UBuTI: YiG: TiDİ: BeN: aNÇA: TiR: MeN: BeN: BİLGE: TONYUKUK: aLTUN: YIŞıG: aŞA: KeLTiMiZ: iRTiŞ: ÖGüZüG:
2B3	[illegible]	[illegible]	KeÇE: KeLTiMiZ: KeLMiŞİ: aLP: TİDİ: TUYMaDI: TeDRİ: UMaY: IDUK: YiR: SUB: BaSA: BiRTİ: eRiNÇ: NeKE: TeZeR: BİZ:
2B4	[illegible]	[illegible]	ÖKÜŞ: TiYiN: NeKE: KORKUR: BİZ: aZ: TiYiN: NE: BaSıNaLıM: TeGeLiM: TİDiM: TeGDiMiZ: YaYIDıMıZ: iKİNTİ: ÖKÜŞ: KeLTİ:
2B5	[illegible]	[illegible]	ÖRTÇE: KIZıP: KeLTİ: SÜDüŞDüMüZ: BİZiNTE: iKİ: UÇI: SIDaRÇA: aRTUK: eRTİ: TeDRİ: YaRLıKaDUK: ÜÇüN: ÖKÜŞ: TiYiN: BİZ:
2B6	[illegible]	[illegible]	KORKMaDıMıZ: SÜDüŞDüMüZ: TaRDUŞ: ŞaDRA: UDI: YaYDıMıZ: KaGaNIN: TUTDUMUZ: YABGUSIN: ŞADIN:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
2B7	[illegible]	[illegible]	aNDA: ÖLüRTİ: eLiGÇE: eR: TUTDuMuZ: OL: OK: TÜN: BODuNIN: SaYU: ITıMıZ: OL: SaBıG: eŞiDiP: ON: OK: BeGLeRİ: BODuNI: KOP:
2B8	[illegible]	[illegible]	KeLTİ: YÜKÜNTİ: KeLiGME: BeGReLİN: BODuNIN: İTiP: YIGıP: aZÇA: BODuN: TeZMiŞ: eRTİ: ON: OK: SÜSİN: SÜLeTDiM:
2B9	[illegible]	[illegible]	BİZ: YiME: SÜLeDiMiZ: aNI: eRTiMiZ: YiNÇÜ: öGüZüG: KeÇE: TİNSİ: OGLI: YaTıGMA: BeDiLiG: eK: TaGaG: eRTÜRTüM:
2G1	[illegible]	[illegible]	TeMiR: KaPıGKA: TeGİ: İRTiMiZ: aNDA: YaNDURTuMuZ: İNeL: KaPıGKA: ---- UP: TaGKA: TeZİK: TOKuRSIN.:
2G2	[illegible]	[illegible]	aNDA: YiRÜKİ: aŞA: BaŞaLGaRU: aRDaK: BODuN: KOP: KeLTİ: OL: KÜNTE: TeGTİ: TÜRK: BODuN: TeMiR: KaPıGKA: TİNSİ: OGLI:
2G3	[illegible]	[illegible]	TİNSİ: OGLI: YaTıGMA: TAGKA: TeGMiŞ: İDİ: YOK: eRMiŞ: OL: YiRTE: BeN: BİLGE: TONYUKUK: TeGÜRTÜK: ÜÇüN: ----:
2G4	[illegible]	[illegible]	KIZıL: aLTUN: ÜRüD: KÜMüŞ: KIZıL: UDuZ: GeRİT: aSIGI: BUDSuZ: KeLÜRTİ: İLTeRiŞ: KaGaN: BİLGESİ:
2G5	[illegible]	[illegible]	İLİN: ÜÇüN: TaBGaÇKA: YiTİ: YiGİRMİ: SÜDüŞDİ: KITaYNKA: YiTİ: SÜDüŞDİ: OGuZKA: BeŞ: SÜDüŞDİ: aNDA: aYGUÇI:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
2G6	[illegible]	[illegible]	YiME: BeN: ÖK: eRTiM: aYGIDI: YiME: BeN: ÖK: eRTiM: İLTeRiŞ: KaGaN: UÇDI: TÜRK: BöGİ: KaGaNKA: TÜRK: BİLGE: KaGaNKA:
2D1	[illegible]	[illegible]	KaPaGaN: KaGaN: YiTİ: OTuZ: YaŞKA: ----: iRTİ: KaPaGaN: KaGaN: OLuRDuM: TÜN: UDuMaTI:
2D2	[illegible]	[illegible]	KÜNTüZ: OLuRMaTI: KIZıL: KaNıM: TöKTİ: KaRA: TeRiM: YÖGRTİ: işiG: KÜÇiG: BeRTiM: ÖK: UZuN: YeLMeG: YeME: ITıM: OK:
2D3	[illegible]	[illegible]	aRKUY: KaRGUG: ULGaRTDıM: OK: BaNGIMA: YaGIKA: KeLÜRİR: eRTiM: KaGaNıMıN: SÜLeTDiMiZ: TeDRİ: YaRLıKaZU:
2D4	[illegible]	[illegible]	BU: TÜRK: BODuNKA: YaRaKLıG: YaGIG: KeLTÜRMeDiM: TÖGüNLüG: aTıG: YÜGüRTMeDiM: İLTeRiŞ: KaGaN: KaZGaNMaSaR:
2D5	[illegible]	[illegible]	UDU: BeN: ÖZüM: KaZGaNMaSaR: İL: YiME: BODuN: YiME: YOK: eRTeÇİ: eRTİ: KaZGaNTUKIN: UDU: ÖZüM: KaZGaNTUKıM: ÜçüN:
2D6	[illegible]	[illegible]	İL: YiME: İL: BOLDI: BODuN: YiME: BODuN: BOLDI: ÖZüM: KaRI: BOLDuM: ULuG: BOLDuM: NeŊ: YiRDeKİ: KaGaNLıG: BODuNKA:

Cümlələr	ƏSLİ	GÖY TÜRKCƏ	ƏSLİ(LATINCA OXUNUŞU)
2D7	----: 𐰋𐰃𐰤𐱅𐰏𐰃: 𐰉𐰺: 𐰼𐰾𐰼: 𐰤𐰀: 𐰉𐰆𐰑𐰃: 𐰉𐰺: 𐰼𐱅𐰲𐰃: 𐰼𐰢𐰃𐱁:	----: 𐰋𐰃𐰤𐱅𐰏𐰃: 𐰉𐰺: 𐰼𐰾𐰼: 𐰤𐰀: 𐰉𐰆𐰑𐰃: 𐰉𐰺: 𐰼𐱅𐰲𐰃: 𐰼𐰢𐰃𐱁:	----: BİNTeGİ: BaR: eRSeR: NE: BUDI: BaR: eRTeÇİ: eRMiŞ:
2D8	----: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐰴𐰍𐰣: 𐰃𐰠𐰃𐰓𐰀: 𐰋𐰃𐱅𐰃𐱅𐰓𐰃𐰢: 𐰋𐰤: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐱃𐰆𐰪𐰸𐰸:	----: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐰴𐰍𐰣: 𐰃𐰠𐰃𐰓𐰀: 𐰋𐰃𐱅𐰃𐱅𐰓𐰃𐰢: 𐰋𐰤: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐱃𐰆𐰪𐰸𐰸:	----: TÜRK: BİLGE: KaGaN: İLiDE: BİTİTDiM: BeN: BİLGE: TONYUKUK:
2K1	𐰃𐰠𐱅𐰼𐰃𐱁: 𐰴𐰍𐰣: 𐰴𐰔𐰍𐰣𐰢𐰽𐰺: 𐰖𐰸: 𐰼𐱅𐰃: 𐰼𐰾𐰼: 𐰋𐰤: 𐰇𐰔𐰢: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐱃𐰆𐰪𐰸𐰸: 𐰴𐰔𐰍𐰣𐰢𐰽𐰺: 𐰋𐰤: 𐰖𐰸: 𐰼𐱅𐰃𐰢: 𐰼𐰾𐰼:	𐰃𐰠𐱅𐰼𐰃𐱁: 𐰴𐰍𐰣: 𐰴𐰔𐰍𐰣𐰢𐰽𐰺: 𐰖𐰸: 𐰼𐱅𐰃: 𐰼𐰾𐰼: 𐰋𐰤: 𐰇𐰔𐰢: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐱃𐰆𐰪𐰸𐰸: 𐰴𐰔𐰍𐰣𐰢𐰽𐰺: 𐰋𐰤: 𐰖𐰸: 𐰼𐱅𐰃𐰢: 𐰼𐰾𐰼:	İLTeRİŞ: KaGaN: KaZGaNMaSaR: YOK: eRTİ: eRSeR: BeN: ÖZüM: BİLGE: TONYUKUK: KaZGaNMaSaR: BeN: YOK: eRTiM: eRSeR:
2K2	𐰴𐰯𐰍𐰣: 𐰴𐰍𐰣: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰾𐰃𐰼: 𐰉𐰆𐰑𐰣: 𐰘𐰃𐰼𐰃𐰤𐱅𐰀: 𐰉𐰆𐰑: 𐰘𐰢𐰀: 𐰉𐰆𐰑𐰣: 𐰘𐰢𐰀: 𐰚𐰃𐱁𐰃: 𐰘𐰢𐰀: 𐰃𐰓𐰃: 𐰖𐰸: 𐰼𐱅𐰲𐰃: 𐰼𐱅𐰃:	𐰴𐰯𐰍𐰣: 𐰴𐰍𐰣: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰾𐰃𐰼: 𐰉𐰆𐰑𐰣: 𐰘𐰃𐰼𐰃𐰤𐱅𐰀: 𐰉𐰆𐰑: 𐰘𐰢𐰀: 𐰉𐰆𐰑𐰣: 𐰘𐰢𐰀: 𐰚𐰃𐱁𐰃: 𐰘𐰢𐰀: 𐰃𐰓𐰃: 𐰖𐰸: 𐰼𐱅𐰲𐰃: 𐰼𐱅𐰃:	KaPaGaN: KaGaN: TÜRK: SİR: BODuN: YiRİNTE: BOD: YiME: BODuN: YiME: KİŞİ: YiME: İDİ: YOK: eRTeÇİ: eRTİ:
2K3	𐰃𐰠𐱅𐰼𐰃𐱁: 𐰴𐰍𐰣: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐱃𐰆𐰪𐰸𐰸: 𐰴𐰔𐰍𐰣𐰑𐰸: 𐰇𐰲𐰇𐰤: 𐰴𐰯𐰍𐰣: 𐰴𐰍𐰣: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰾𐰃𐰼: 𐰉𐰆𐰑𐰣: 𐰖𐰺𐰃𐰑𐰸𐰃: 𐰉𐰆:	𐰃𐰠𐱅𐰼𐰃𐱁: 𐰴𐰍𐰣: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐱃𐰆𐰪𐰸𐰸: 𐰴𐰔𐰍𐰣𐰑𐰸: 𐰇𐰲𐰇𐰤: 𐰴𐰯𐰍𐰣: 𐰴𐰍𐰣: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰾𐰃𐰼: 𐰉𐰆𐰑𐰣: 𐰖𐰺𐰃𐰑𐰸𐰃: 𐰉𐰆:	İLTeRİŞ: KaGaN: BİLGE: TONYUKUK: KaZGaNDUK: ÜÇüN: KaPaGaN: KaGaN: TÜRK: SİR: BODuN: YORIDUKI: BU:
2K4	𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐰴𐰍𐰣: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰾𐰃𐰼: 𐰉𐰆𐰑𐰣𐰍: 𐰆𐰍𐰔: 𐰉𐰆𐰑𐰣𐰍: 𐰃𐰏𐰓𐰇: 𐰆𐰞𐰺𐰆𐰺:	𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰋𐰃𐰠𐰏𐰀: 𐰴𐰍𐰣: 𐱅𐰇𐰼𐰚: 𐰾𐰃𐰼: 𐰉𐰆𐰑𐰣𐰍: 𐰆𐰍𐰔: 𐰉𐰆𐰑𐰣𐰍: 𐰃𐰏𐰓𐰇: 𐰆𐰞𐰺𐰆𐰺:	TÜRK: BİLGE: KaGaN: TÜRK: SİR: BODuNuG: OGuZ: BODuNuG: İGiDÜ: OLuRUR:

Türkiyə türkcəsi

Türk boyları kağan bulamayıp Tabgaçdan ayrıldı. Kağanlandı, [ama] kağanı koyup Tabgaça yana içikdi. Tanrı anca demiş[ki] erinç, kağan verdim,kağanı koyup içikdin, içikdiğin için Tanrı [seni] öldürmüş erinç Türk boyları öldü, alkındı, yok oldu. Türk sir boylarının yerinde boy kalmadı. Uzakta dışda kalmışı kubranıp yedi yüz [kişi] oldu. İki ülüğü atlı idi, bir ülüğü yaya idi. Yedi yüz kişiyi uyuzan ulu şad idi. Yağıl dedi, yağmışı ben idim, Bilge Tonyukuk.---- [Bu şadı] Kağan mı kılayım? dedim, sakındım. Doruk boğa, semiz boğa arkaya bölse, semiz boğa [mı], doruk boğa [mı tepti] diye bilinmez imiş diye anca sakındım.Anda kisre Tanrı bilgi verdiği için, öz'üm, ök [bu şadı] kağan kıldım.Bilge Tonyukuk, Boyla Bağa Tarkan ile İlteriş kağan olunca beride Tabgaçı önde Kıtayı, yırıda Oğuz'u pek çok öldürdü.Bilgesi, çavuşu ben ök idim.Çoğay'ın Kuzeyi'nde Kara Kumug'da oturur idik.Geyik yiyip, tavşan yiyip oturur idik.Boyların boğazı tok idi.Yağımız teğre ocak dek idi, biz ışık idik.anca oturur [idik]. Erikli Oğuzdan görüg geldi. görüğün savı antag: Dokuz Oğuz boyları üzerine kağan oturdu der, Tabgaç'a Konı sengünü itmiş , Kıtaya Tongra Esim'i itmiş, Sav anca azıcık Türk boyları yürüyor imiş, Kağanı alp imiş, ayguçısı bilge imiş, o iki kişi var ise seni [de], Tabgaç'ı [da] öldürecek der[im] ben. Önde Kıtayı öldürecek der[im] ben. Beni, Oğuz'u öldürecek der[im] ben. Tabgaç beriden yana değsin, Kıtay, önden yana değsin, ben yırıdan yana değeyim Türk sir boyları yerinde iyi[ce] yürümesin [Türkü] iyi[ce] yok kılalım der[im] ben. O savı işitip tün uyuyasım gelmedi, gündüz oturasım gelmedi. Ondan ötürü kağanıma ötündüm. Anca ötündüm; Tabgaç, Oğuz, Kıtay, bu üçü kapışsa [kala]

kalacağız biz, öz içi dışından tutulmuş dek biz, yufka erkliyi tubulmak ucuz imiş, ince erkliyi özgülemek ucuz , yufka kalın olsa delinmesi alp imiş, ince yoğun olsa özgülemek alp imiş. Önde Kıtaydan, beride Tabgaç'dan, geride gerililerden, Oğuz'dan iki üç bin sü'müz gelecek var mı ne?anca ötündüm. Kağanım [ile] ben öz'üm Bilge Tonyukuk ötündük [kağan] ötünçümü işiti verdi, gönlünce uyuz [orduyu] dedi. Kök Öng'ü yukarı Ötüken Yış yönüne uyuzdum, İnig Köklük'ün Toğul'da Oğuz [ordusu] geldi.Süsi üç bin imiş. Biz iki bin idik. Süngüşdük. Tanrı yarlıkadı yaydık .Ögüze düştü.yaydıklarımız yolda yine öldü hep. Ondan ötürü Oğuz'un hepsi geldi [bize katıldı]. Getirdim hep Türk boylarını'nı Ötüken Yeri'ne ben özüm. Bilge Tonyukuk Ötüken Yer'e konmuş diye işitip berideki boyları, gerideki, yırıdakı, öndeki boylar geldi [bize katıldı]. [biz] İki bin idik, biz İki sü oldu[k]. Türk boyları oturalı, Türk Kağanı oturalı Şantung balığa taluy'a Ögüze değmiş[liği] yok imiş. Kağanıma ötünüp sü ilettim.Şantung balığa taluy'a ögüze değdirdim.Üç otuz balık kırıldı.Usu bunadı yurtta yatıp kalır idi.Tabgaç kağanı yağımız idi.On Ok kağanı yağımız idi.artısı Kırgız'ın güçlü kağanı yağımız oldu. O üç kağan öğleşip Altun ormanı üzerinde Kapışalım demiş. Anca [öyle] öğleşmiş, önde Türk Kağanı'na süleyelim demiş. Ona doğru sülemesek kaçar[sak] ne eder o bizi---- Kağanı alp imiş, ayguçısı bilge imiş, kaçar [isek] ne edip [bizi] öldürecek hep. Üçümüz birleşip süleyelim.Onu yok kılalım demiş. Türgiş Kağanı anca demiş, benim boylarım oraya er[iş]ir demiş. Türk boyları yine bulangaç o demiş.Oğuz'u yine dargın o demiş. O savı işitip tün yine uyuyasım gelmez idi. oturasım gelmez idi. anda sakındım İlk Kırgız'a süle[ye]lim yeğ imiş dedim. Kögmen'in yolu bir imiş, tu[tuk]muş diye işitip bu yolu yörüse[k] [işe] yaramıyacak dedim. ---- Yerci diledim Çölgi İz eri buldum. Özüm az yerim, onu beslerim ---- imiş. Bir at oruğu [var] imiş.Onun [ile] varmış [gitmiş]. Ona aytıp bir atlı varmış diye o yolu yorsak iyi olur dedim, sakındım, kağanıma ötündüm, sü yürüttüm. Attan alt dedim. Ak Termil'i geçip duraklattım, at üzerine bindirip karı söktüm. Yukarıya at [ları] yetip yayan ---- ağaç[lara] tutunup çıkarttım. Öndeki er geçince ---- Ibrık'ı aştık.Yobul'u indik. On dünde yandaki Tuğ'un berisine vardık, yerci yeri yanılıp boğazlandı. Bunalan Kağan yelü verin demiş, Anı suyuna varalım---- O suyun kodı vardık. Aş [yemek için] düşürdük At[lar]ı yıkıp bayur ettik Gündüz yine, tün yine [at] koşup vardık. Kırgız'ı uykuda bastık, süngüyü açtık. Kağanı, sü'si dirilmiş.Süngüşdük, sançtık.Kağanını öldürdük. [bizim] Kağan'a Kırgız boyları içikdi, yükündü, yandık.Kögmen Yış'a beri geldik.Kırkız'dan yandık Türgiş kağanından görük geldi.savı antag; önden kağana doğru sü yörütelim demiş, yürütmezsek [o] bizi, kağanı alp imiş, ayguçısı bilge imiş, kaçar [isek] ne[rede] ise[k] bizi öldürür hep demiş. Türgiş kağanı taşıkmış dedi. On Ok boyları kalısız taşıkmış der, Tabgaç süsi[de] var imiş. O savı işitip kağanım; Ben eve geri [yola] düşeyim dedi. Hatun yok olmuş idi. Onu yuğlatayım dedi. Sü[leyip] varın dedi. Altun Yış'da oturun dedi. sü başı İnel Kağan, Tarduş şad varsın dedi. Bilge Tonyukuk'a, bana aydı Bu sü'yü ilet dedi. Kıyını gönlünce ay, ben sana ne ayayım dedi. [düşman] Gelir ise gür[ce] ökü'lür gelmez ise dili savı alıp otur dedi. Altun Yış'da oturduk.Üç gözcü yiyi geldi.sav[lar]ı bir: Kağan ordu taşıkdı On Ok ordusu kalısız taşıkdı der. Yarış yazında dirilelim demiş. O savı işitip Kağan'a o savı ittim Kağan'dan sava yanıt geldi. Oturun diye demiş.yelme[yi] karguyu iyice ırgala. basıtma demiş. Bögü Kağan bana anca yıdmış. Apa Tarkan'a içere sav itmiş : Bilge Tonyukuk anyı o öz[ü] o yanılır. sü yör[üt]elim dediyse onamayın. O savı işitip sü yörüttüm. Altun Yış'ı yolsuzun aştım.İrtiş Ögüzü geçitsizin geçtik, tün gittik. Bolçu'ya tan öncesi değdik. Tılı geldi.savı antag; Yarış yazında on tümen sü dirildi der. O savı işitip beğlerin hep[s]i yanalım arı ubutlu [olmak] yeğ dedi[ler] ben anca der[im] ben ben Bilge Tonyukuk, Altun Yış'ı aşıp geldik, İrtiş Ögüzü geçip geldik, gelmiş[ler]i alp dedi, duymadı. Tanrı, Umay, Iduk Yer, Su basa verdi erinç, neki tezer[iz] biz? [düşman] öküş diye neki korkar[ız] biz? Az[ız] diye ne[den] basmayalım? değelim dedim, değdik, yaydık. İkinci gün öküş geldi[ler] örtçe kızıp geldi[ler]. Süngüşdük. Bizden iki üç sıngarca artı idi[ler]. Tanrı yarlıkadığı için, öküş diye biz korkmadık, süngüşdük. Tarduş Şadar'a [kadar] udup yaydık. Kağanını tuttuk.Yabgusunu şadını anda öldürdük.Elli'ce er tuttuk. O ok tün boylarına sayı ittik . O savı işitip On Ok beğleri, boyları hep geldi, yükündü Gelen beğlerini, boylarını eğitip yığdım, Azca boyları tezmiş idi, On Ok süsünü sületdim. Biz [de] yine süledik, on[lar]a erdik. Yinçü Ögüzü geçip Tinsi Oğlu [denilen] bengili Ek dağına erdirdim. Temir Kapı'ya değin erdik. anda Yan durduk. İnel Kapı'ya, ---- dağa tezik ---- Dokunsun anda Yirük'i aşıp Başalda Ardak boyları hep geldi, o günde değdi.Türk boyları Demir Kapı'ya, Tinsi Oğlu Tinsi Oğlu denilen dağa değmiş [liği] iyi yok imiş. O yerde ben Bilge Tonyukuk değirdiğim için ---- kızıl altını, ak gümüşü, kızıl uduzu asığı bungsuz getirdi. İlteriş Kağan bilgesi İli için Tabgaç'a yedi yirmi süngüşdü.Kıtay [ile] yedi [kez] süngüşdü. Oğuz ile beş [kez] süngüşdü, anda aygıçı yine ben ök idim, aygıdığı yine ben ök idim. İlteriş Kağan Uçdu.Türk Bögi Kağan'a, Türk Bilge Kağan'a Kapağan Kağan yedi otuz yaşında ---- idi.Kapağan Kağan oturdu.tün uyumadım, gündüz oturmadım, kızıl kanımı döktü, kara terimi yöğürdü, işi gücü [ona] verdim ök. Uzun yelme yine ettim ok,

Arkuyu, karguyu ulugatdım ok.Bağırdığımda Yağıyı getirir idim. Kağanımla [birlikte] süledik Tanrı yarlıkadı bu Türk boyları'na yaraklı yağıyı getirmedim, töğünlü atı yügürtmedim. İlteriş Kağan kazanmasa udu, ben öz'üm kazanmasam il yine, boylar yine yok edecek idi. [o] Kazandığı [için] udu öz'üm kazandığım için il yine il oldu, boy yine boy oldu. öz'üm karı oldum, ulu oldum. Ne yerdeki kağanlı boyuna ---- ben deği var ise ne bungu var edecek imiş. ---- Türk Bilge Kağan ilinde bititdim, Ben Bilge Tonyukuk. İlteriş Kağan kazanmasa, yok idi ise, ben öz'üm Bilge Tonyukuk kazanmasam, ben yok idim ise, Kapağan Kağan'ın Türk Sir boylarının yerinde boy yine, boylar yine, kişi yine iyi[ce] yok edecek idi. İlteriş Kağan, Bilge Tonyukuk kazandığı için, Kapağan Kağan'ın Türk Sir boylarının yürüdüğü bu[ndandır]. Türk Bilge Kağan'ı, Türk Sir boylarını, Oğuz boylarını yedirip oturur.